

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาหัวข้อเรื่องการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิศวกรรมและ
อุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง
ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา
ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลัก 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง

ส่วนที่ 2 กิจกรรมและการดำเนินการตามหลักสูตรของคณะวิศวกรรมและ
อุตสาหกรรมเกษตรมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ส่วนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง (The Seven Habits of Highly Effective People) (โควี, 2546)

Stephen R. Covey ได้นำเสนอหลักการ Stephen R. Covey ได้นำเสนอหลักการเจ็ด
อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง (The Seven Habits of Highly Effective People) ในปี ค.ศ.1989
โดยกล่าวถึงการสร้างคุณลักษณะซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเมื่อนำหลักการ
เหล่านี้มาปฏิบัติจนกลายเป็นอุปนิสัยพื้นฐานของตนเองแล้ว จะนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่
แท้จริง

อุปนิสัย หมายความว่า องค์ประกอบที่เกิดจากการผสมผสานของ ความรู้ ทักษะ
และความปรารถนา โดยความรู้เป็นกรอบความคิดที่ได้จากทฤษฎีเป็นแนวทางให้ทราบว่าต้องทำ
สิ่งใด และทำเพื่ออะไร ทักษะคือสิ่งที่ทำให้ทราบว่าต้องทำอะไร และความปรารถนาเป็น
แรงจูงใจในความต้องการที่จะกระทำ โดยการกระทำเพื่อให้เกิดเป็นอุปนิสัย ต้องอาศัยการ
ผสมผสานกันของทั้งสามอย่าง

ประสิทธิผล คือ ผลลัพธ์ที่เกิดจากความสมดุลระหว่างผลผลิตตามที่ต้องการและ
ความสามารถในการผลิต โดยบุคคลใดมีอุปนิสัยทั้งเจ็ดวางอยู่บนหลักการที่ถูกต้อง จะทำให้บุคคล
นั้นเกิดกรอบความคิดและเข้าใจถึงหลักการของความสมดุลระหว่างผลผลิตและความสามารถในการ
ผลิต อันก่อให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปนิสัย 7 ประการของ Covey กล่าวว่าเจ้าอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่จะทำแยกออกจากกันได้ แต่จะเป็นการเปลี่ยนกรอบความคิดที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะ “จากภายใน-สู่ภายนอก” หรือการเริ่มต้นเปลี่ยนสิ่งที่อยู่ในตัวคนของเรา ก่อน ซึ่งอุปนิสัยทั้งเจ็ดจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างเป็นลำดับ และรวมเป็นหนึ่งเดียว ก่อให้เกิดอุปนิสัยส่วนตนที่มีประสิทธิผลและนำเราก้าวไปข้างหน้าจากการที่พึ่งผู้อื่นไปเป็นพึ่งตัวเองและนำไปสู่การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยใน 3 อุปนิสัยแรกเป็นอุปนิสัยที่ทำให้เราชนะตนเอง เกิดความมั่นใจในตนเอง รู้จักธรรมชาติของตนเอง รู้จักคุณค่าที่มีอยู่ในตนเองและความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เป็นการเริ่มต้นจากตนเองคือ เปลี่ยนจากคนที่ต้องพึ่งผู้อื่นไปเป็นคนที่ต้องพึ่งตนเองหรือ “ชัยชนะส่วนตัว” เมื่อพึ่งตนเองได้จึงจะถือว่า มีพื้นฐานสำหรับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้ นอกจากนี้การรู้จักฝาก “บัญชีออมใจ” ซึ่งหมายถึงการสร้างควมไว้วางใจ จากสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น อันเปรียบได้กับการออมเงินเพื่อถอนไปใช้ในยามที่ต้องการ มีส่วนทำให้เกิดความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่ “ชัยชนะในสังคม” หรืออุปนิสัยที่ 4 ถึง 6 ที่ทำให้สามารถชนะใจคนทั่วไปด้วยการทำงานเป็นทีมและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนอุปนิสัยที่ 7 เป็นการกลับเลื้อยให้คมหรือกระตุ้นให้อุปนิสัยทั้งหกอยู่ในตัวเราเสมอ โดยใช้หลักการของ “การเติมพลังชีวิต” ทั้ง 4 มิติ อันประกอบไปด้วย มิติด้านกายภาพ มิติด้านจิตวิญญาณ มิติด้านสติปัญญา และด้านสังคม/อารมณ์ ของตนเองให้สมดุล ซึ่งทำให้เป็นคนที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริงและพร้อมช่วยเหลือผู้อื่น

ดังนั้นหลักเจ้าอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูงจึงเป็นการเปลี่ยนกรอบความคิดที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะ “จากภายใน-สู่ภายนอก” ซึ่งจะนำไปสู่การมีชัยชนะส่วนตัว ชัยชนะในสังคม และรู้จักเติมพลังให้ชีวิต โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

บัญชีออมใจ (Emotional Bank Account)

บัญชีออมใจเป็นตัวแทนที่ใช้ในการอธิบายปริมาณความไว้วางใจที่เกิดขึ้นจากการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น โดยการฝากคือการสร้างและซ่อมแซมความไว้วางใจในสัมพันธภาพส่วน การถอนคือการทำลายและลดความไว้วางใจในสัมพันธภาพ อันเปรียบได้กับการเปิดบัญชีฝากเงินกับธนาคารที่เราสามารถฝากและถอนไปใช้ได้เมื่อต้องการ ซึ่งบัญชีออมใจสามารถสร้างได้จากการมีความเข้าใจในแต่ละบุคคลหรือการพยายามเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การใส่ใจกับเรื่องเล็กน้อยของผู้อื่น การรักษาคำมั่นสัญญาหรือสิ่งที่รับปากไว้ การทำความเข้าใจในเรื่องความคาดหวังของตนและผู้อื่นอย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้น การแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และการกล่าวขอโทษอย่างจริงใจเมื่อเกิดการถอนบัญชีออมใจ ซึ่งทั้ง 6 วิธีจะก่อให้เกิดกรอบความคิดแบบ

บัญชีอ้อมใจ สร้างอุปนิสัยของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดความพร้อมที่จะก้าวไปสู่ชัยชนะในสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิผล

ความสมดุลในการดำเนินชีวิต (Life Balance)

การรักษาสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลได้ประสบความสำเร็จในบทบาทระหว่างการใช้ชีวิตกับการทำงาน หรือเป็นการบูรณาการของชีวิตกับการทำงานด้วยการรู้จักรักษาความสมดุลในแง่มุมต่างๆ เช่น การทำงาน เพื่อนและครอบครัว ได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงการทำให้ความต้องการของตนเองสอดคล้องกับความต้องการของผู้อื่น และการรู้จักจัดสรรเวลาในการดำเนินชีวิตให้เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต ก่อให้เกิดความพึงพอใจโดยรวม เกิดประสิทธิผลและมีความสุขที่ยั่งยืน

อุปนิสัยที่ 1 บี-โปรแอคทีฟ (Be Proactive) หลักการวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล

อุปนิสัยการเป็นฝ่ายริเริ่มต้นทำก่อนหรือบี-โปรแอคทีฟเป็นอุปนิสัยของผู้ที่จะมีประสิทธิผลในทุกสถานการณ์ คำว่า “โปรแอคทีฟ” มีความหมายมากกว่าการริเริ่มแต่หมายถึงความเป็นมนุษย์ที่สามารถรับผิดชอบชีวิต และพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการตัดสินใจที่ปราศจากเงื่อนไขด้วยตนเอง หรือเป็นฝ่ายริเริ่มและรับผิดชอบต่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคนที่โปรแอคทีฟจะมีความรับผิดชอบ ไม่ตำหนิสภาพแวดล้อม เงื่อนไขต่างๆ หรือข้อจำกัดจากพฤติกรรมของเขา และเลือกที่จะกระทำด้วยตนเองบนพื้นฐานของค่านิยมมากกว่าเงื่อนไขหรืออารมณ์ความรู้สึก จึงกล่าวได้ว่าการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของคนที่มีอุปนิสัยแบบบี-โปรแอคทีฟไม่ว่าจะโดยจิตสำนึกหรือจิตใต้สำนึกจะเป็นการตอบสนองด้วยทางเลือกที่อยู่บนรากฐานของค่านิยม และค่านิยมในใจจะเป็นตัวขับเคลื่อนหรือกำกับให้ผลิตผลงานชั้นดีมีคุณภาพ

อุปนิสัยที่ 2 เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (Begin with the End in Mind) หลักการของการเป็นผู้นำในตนเอง

การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจเป็นการเริ่มต้นด้วยความเข้าใจเป้าหมายชีวิตของตนเองอย่างชัดเจนว่าต้องการจะเดินทางไปยังจุดใด ทราบว่าตนเองอยู่ที่ใด เพื่อกำหนดทิศทางชีวิต และก้าวไปที่ละก้าว มุ่งหน้าไปยังจุดหมายนั้นในทางที่ถูกต้อง วิธีที่ทรงประสิทธิผลที่สุดในการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจคือการสร้างค่านิยมส่วนบุคคล หากค่านิยมส่วนบุคคลนี้อยู่บนรากฐานหลักการที่ถูกต้องจะกลายเป็นมาตรฐานสำหรับบุคคลนั้นและจะทำให้เกิดทิศทางในชีวิต ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการกำหนดเป้าหมายชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการสร้างค่านิยมส่วนบุคคลนั้นจะต้องเริ่มที่จุดศูนย์กลาง ซึ่งจุดศูนย์กลางนี้จะเป็นแหล่งกำเนิดของความมั่นคงในจิตใจซึ่งเป็นตัวแทนสำนึกของคุณค่าในตัวเอง เป็นแหล่งกำเนิดของเครื่องนำทางหรือมาตรฐานในการดำเนินชีวิตอันจะมีผลต่อการกระทำและการตัดสินใจทุกครั้ง เป็นการสร้างปัญญาที่จะทำให้เกิด

ความเข้าใจภาพรวมและหลักการต่างๆ อันจะส่งผลให้ผลของการตัดสินใจนั้นถูกต้อง เป็นไปได้ และมีความหมาย และสุดท้ายคือพลังอำนาจซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนทำงานให้สำเร็จ หากใช้ องค์ประกอบทั้งสี่ครบถ้วน ประสานกันและเกื้อกูลกัน จะก่อให้เกิดบุคลิกภาพสง่างาม คุณลักษณะได้ สมดุลและเกิดการประสานงานกัน ได้อย่างสวยงาม

อุปนิสัยที่ 3 ทำสิ่งสำคัญก่อน (Put First Things First) หลักการของการบริหาร ส่วนบุคคล

อุปนิสัยนี้คือการลงมือปฏิบัติจริง เป็นผลลัพธ์ของอุปนิสัยที่ 1 และอุปนิสัยที่ 2 โดยการทำให้เป็นรูปร่าง ทำให้บรรลุผล ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมาก่อนมาถึง อุปนิสัยที่ 3 นี้ซึ่งเป็นการบริหารจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำตามลำดับความสำคัญ จัดระเบียบและปฏิบัติการด้วยการทำในสิ่งที่สำคัญที่สุดก่อน การบริหารเวลาที่จะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด คือจะต้องให้ความสนใจและมุ่งทำกิจกรรมที่มีความสำคัญก่อนเร่งด่วนเสมอ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการส่วนบุคคลทรงประสิทธิภาพหรือเป็นการวางแผนระยะยาว โดยผู้มี ประสิทธิภาพจะไม่พะวงอยู่กับปัญหา แต่จะไขว่คว้าหาโอกาสใหม่และคิดในเชิงป้องกัน

อุปนิสัยที่ 4 คิดแบบชนะ/ชนะ (Think Win/Win) หลักการภาวะผู้นำ ระหว่างบุคคล

ชนะ/ชนะ เป็นกรอบแห่งความคิดและหัวใจที่แสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน ตลอดเวลาในทุกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นข้อตกลงหรือหนทางแก้ปัญหาที่จะได้รับ ประโยชน์และความพึงพอใจกันทั้งสองฝ่าย มองชีวิตว่าเป็นการร่วมมือกันไม่ใช่การแข่งขัน เชื่อว่า มีทุกอย่างมากมายเพียงพอสำหรับทุกคน ความสำเร็จของคนคนหนึ่งจะไม่ขัดขวางความสำเร็จของ ผู้อื่น หลักการคิดแบบชนะ/ชนะไม่ได้เป็นเทคนิคเฉพาะบุคคล แต่เป็นกรอบความคิดในการสร้าง ความสัมพันธ์ของมนุษย์ อันประกอบไปด้วยคุณลักษณะของความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น การมี วุฒิภาวะ และความใจกว้าง ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันในระดับสูงและเป็นพื้นฐานสำคัญแห่ง ความสำเร็จในความสัมพันธ์ทุกประการ

อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่นก่อน แล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา (Seek First to Understand, Then to be Understood) หลักการติดต่อสื่อสารอย่างเข้าใจ

อุปนิสัยที่ 5 คือหลักการติดต่อสื่อสารอย่างเข้าใจ โดยการเปลี่ยนกรอบ ความคิดให้รู้จักรับฟังและเข้าใจผู้อื่นก่อน เพราะโดยปกติแล้วคนส่วนใหญ่อยาก让别人มาเข้าใจ ตนเองก่อนที่จะรับฟังผู้อื่นด้วยความเข้าใจ ดังนั้นเพื่อที่จะสามารถเข้าใจผู้อื่น ได้ดีต้องรู้จักฟังเพื่อให้ เข้าใจผู้พูดหรือมีเจตนาทำความเข้าใจผู้พูด ไม่ใช่ฟังเพื่อจะตอบหรือเพื่อจะพูดเท่านั้น และรู้จักพาตัว เข้าไปอยู่ในกรอบอ้างอิงของผู้พูดและมองผ่านกรอบนั้นออกมาเพื่อเข้าใจกรอบความคิดในใจของ

เขาและร่วมรับรู้ความรู้สึกของเขา เมื่อเข้าใจคนอื่น ได้อย่างลึกซึ้งกว่าเดิม จะทำให้มองเห็นคุณค่าในตัวเขามากขึ้น ช่วยให้อัตราความสัมพันธ์และความไว้วางใจ และช่วยให้ผู้อื่นเกิดความพร้อมที่จะเข้าใจเรา ดังนั้นการฟังจึงเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นต้องเรียนรู้ โดยทักษะการฟังที่ดีนำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิต เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญของทักษะการเข้าสังคม สามารถลดความเข้าใจผิด ความขัดแย้งในการปฏิสัมพันธ์กับคน ดังนั้นเมื่อเกิดความเข้าใจกันและกันอย่างถ่องแท้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะไม่ถือเป็นอุปสรรคในการสื่อสารและการร่วมมือกันสร้างความเจริญก้าวหน้าอีกต่อไป แต่ในทางตรงข้ามความแตกต่างนั้นจะเป็นบันไดก้าวแรกไปสู่การผนึกพลังประสานความต่าง

อุปนิสัยที่ 6 ผนึกพลังประสานความต่าง (Synergize) หลักการร่วมมืออย่าง

สร้างสรรค์

การผนึกพลังประสานความต่างหรือหลักการของการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ เป็นการนำเอาคุณสมบัติเฉพาะของมนุษย์ทั้งสี่ คือ ร่างกาย จิตวิญญาณ สติปัญญา และความรู้สึกที่มีต่อสังคม มารวมกับแรงจูงใจชนะ/ชนะ ทักษะการสื่อสาร การรับฟังอย่างเข้าใจ ผนึกรวมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและปลดปล่อยอำนาจสูงสุดที่มีอยู่ มุ่งหน้าไปเพื่อให้เป้าหมายที่อยู่ในใจนั้นบรรลุผล โดยที่แก่นสำคัญของการผนึกพลังประสานความต่าง คือการมองเห็นค่าความแตกต่าง ทั้งความแตกต่างเชิงความคิด เชิงอารมณ์และเชิงจิต การเห็นคุณค่าความแตกต่างจะบวกเพิ่มความรู้ บวกเพิ่มความเข้าใจ ให้มองเห็น โลกได้กว้างมากขึ้น หากเราใช้เพียงประสบการณ์ของตัวเอง เราจะทำงานโดยไม่มีข้อมูลเพียงพอ การผนึกพลังประสานความต่างถือเป็นหลักการที่ถูกต้องและมีประสิทธิผลในการพึ่งพาซึ่งกันและกัน หากสามารถเข้าใจความหมายได้อย่างถ่องแท้ จะทำให้เกิดการยกระดับในการทำงานเป็นทีม รู้จักร่วมมือกันกับผู้อื่น ได้อย่างสร้างสรรค์ และนำข้อดีของอุปนิสัยทั้งหมดมารวมเข้าด้วยกันเพื่อทำงานใหญ่ให้สำเร็จ

อุปนิสัยที่ 7 ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw) หลักการของการเติมพลัง

ชีวิตของตนเองให้สมดุล

การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอเป็นการกระตุ้นหรือปรับปรุงตนเองตลอดเวลา เพื่อเติมพลังชีวิตหรือจัดการชีวิตให้ดีขึ้น เป็นคนที่พึ่งตนเองได้อย่างแท้จริงและพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นด้วย โดยการปรับตัวใหม่และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์ประกอบหลักของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมิติทางกายภาพที่เกี่ยวข้องถึงการดูแลรักษาร่างกาย กินอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอและออกกำลังกายเป็นประจำ มิติแห่งจิตวิญญาณเป็นการผูกมัดให้ปฏิบัติตามระบบค่านิยม ปฏิบัติตามสัญญา ศึกษาและทำสมาธิ มิติแห่งสติปัญญาเป็นการอ่าน วาดภาพในใจ วางแผน เขียนและมิติเชิง

สังคม/อารมณ์เป็นการให้บริการ ร่วมรับรู้ความรู้สึก ฝึกพลังประสานความต่างและความมั่นคงในใจ ซึ่งต้องมีการฝึกฝนมิติทั้งสี่เป็นประจำและต่อเนื่อง

จากหลักการเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง ของ Stephen R. Covey ดังที่ได้กล่าวมานั้นนับว่าเป็นหลักการที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อให้มีความสำเร็จในการทำงานหรือการดำเนินชีวิต ซึ่งหลักการนี้ไม่ใช่แค่สร้างบุคลิกภาพที่ฉาบฉวย แต่เป็นการสร้างให้เกิดเป็นนิสัยติดตัว การพัฒนาที่อุปนิสัยโดยเริ่มจากการพัฒนาอุปนิสัยในการสนใจตนเอง พัฒนาสู่อุปนิสัยเพื่อสนใจผู้อื่นและอุปนิสัยปรับปรุงตนเองตลอดเวลา โดยอุปนิสัยเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่แท้จริง ดังนั้นหากองค์กรหรือมหาวิทยาลัยนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตัวบุคลากรเช่น การจัดการหลักหรือจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับหลักการเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง ก็จะเป็นส่วนช่วยในการกำหนดทิศทางพัฒนาตัวบุคลากรไปในทางที่ถูกต้อง ซึ่งหากสามารถปลูกฝังอุปนิสัยดังกล่าวกับนักศึกษาที่นับว่าเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ก็จะเป็นส่วนช่วยในการเพิ่มบุคลากรที่มีทั้งคุณภาพและศักยภาพและมีความพร้อมที่จะร่วมพัฒนาและสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติต่อไป

2.2 กิจกรรมและการดำเนินการตามหลักสูตรของคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2540 เพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาที่ขาด มีภารกิจหลักในการให้บริการการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และสาขาอุตสาหกรรมเกษตร รวมถึงการเป็นสถานบริการวิชาการ โดยสนับสนุนการให้ความรู้ด้านวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรแก่ชุมชน โดยมีนโยบายให้สถานบริการวิชาการแสวงหาความร่วมมือหรือบูรณาการองค์ความรู้จากบุคลากรภายนอกคณะ หรือหน่วยงานอื่นในลักษณะสหวิชาการ วิชาการ รวมถึงสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มศักยภาพการให้บริการ อันจะเป็นการนำพาท้องถิ่นความรู้ที่มีอยู่ในคณะฯ เผยแพร่สู่ชุมชนได้ โดยคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจดังนี้

ปรัชญา ผลิตและพัฒนาบัณฑิตด้านวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร ให้เป็นผู้อดด้วยปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม

วิสัยทัศน์ ความเป็นเลิศด้านวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรในภูมิภาคอาเซียน

พันธกิจ

1. ผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่มีความรู้และความชำนาญทางด้านวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร
2. มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงตนตามศีลธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงามของชาติ
3. สร้างและเผยแพร่นวัตกรรมและองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรสู่สังคม
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สร้างระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความโปร่งใสในการบริหารงาน

ปัจจุบันทางคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้จัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ อันเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ได้กำหนดเอาไว้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการสร้างควมสามัคคีในตัวนักศึกษารวมไปถึงบุคลากรในคณะฯ นอกจากนี้ยังเป็นการเผยแพร่นวัตกรรมและองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรสู่ชุมชน อันจะนำไปสู่การบรรลุพันธกิจที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยทางคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรมีกิจกรรมและโครงการต่างๆที่สำคัญเช่น

1. กิจกรรมอบรม 5 ส และกิจกรรม Big Cleaning Day เป็นกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ 5 ส แก่นักศึกษา และจัดกิจกรรมเชิญชวน นักศึกษาและบุคลากรของคณะฯ ร่วมกันทำความสะอาดครั้งใหญ่ เพื่อเสริมสร้าง 5ส ให้เป็นนิสัย
2. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในการถ่ายทอดความรู้ทางวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรแก่เกษตรกรในท้องถิ่น โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสะลงงจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกทั้งความรู้ความสามารถ และการเป็นผู้นำ รวมไปถึงฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ
3. กิจกรรมอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ลำไย เป็นกิจกรรมร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน จัดฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ลำไย ภายใต้โครงการบริการวิชาการ
4. นวัตกรรมแฟร์ เป็นกิจกรรมที่ทางคณะฯ ได้ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ จัดนิทรรศการ ออกบูทในงานนวัตกรรมแฟร์ โดยคณะฯ ได้มีการนำผลิตภัณฑ์ที่คิดค้นออกจำหน่าย และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนวัตกรรมของคณะฯ
5. กิจกรรมค่าอาสา เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกทางความคิดและทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการออกค่ายพัฒนาชุมชน

6. งานโคมลอยแม่โจ้ เป็นกิจกรรมประกวดการแข่งขันโคมลอยในงานประเพณี ยี่เป็ง โดยเปิดโอกาสให้ทั้งนักศึกษาภายในคณะฯ และบุคคลภายนอกเข้าร่วมแข่งขัน

โดยกิจกรรมดังกล่าวนับเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้ง ในตัวนักศึกษา คณาจารย์ และภาพรวมของคณะฯ ดังนี้

นักศึกษาคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร เป็นผู้ได้รับการพัฒนาอันเกินมาจากการเข้าร่วม กิจกรรมและโครงการต่างๆ โดยกิจกรรมต่างๆ ได้มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาทั้งด้านจิตใจควบคู่ไป กับการรู้จักประยุกต์องค์ความรู้และถ่ายทอดสู่ชุมชน อันสอดคล้องกับพันธกิจของคณะฯ ที่ว่าผลิต บัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถและสามารถเผยแพร่นวัตกรรมและองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมและ อุตสาหกรรมเกษตรสู่สังคมได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้บางกิจกรรมยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ เป็นผู้ริเริ่ม ก่อตั้ง อันส่งผลให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาภาวะการณเป็นผู้นำที่ดีอีกด้วย

คณาจารย์คณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร อาจารย์ประจำคณะฯ เป็นผู้มืบทบาทในการจัด กิจกรรมรวมถึงการร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจารย์เป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ และวางแผนในการจัด กิจกรรมเพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังที่ได้ ตั้งเป้าหมายไว้ อีกทั้งในฐานะที่เป็นทั้งผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรม จึงเกิดการพัฒนาในตัวคณาจารย์ เองควบคู่ไปด้วย

ภาพรวมของคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร เมื่อทั้งตัวบุคลากรของคณะฯ รวมถึงตัว นักศึกษาได้รับการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง สอดคล้องกับพันธกิจที่ทางคณะฯ ได้ตั้งไว้ ภาพลักษณ์ ของคณะฯ ย่อมเกิดการพัฒนาเป็นไปตามแผนที่วางไว้เช่นกัน อันจะส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ของ ความเป็นสถานบริการที่ให้ความรู้สู่ชุมชน มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมและ อุตสาหกรรมเกษตร และสามารถถ่ายทอดให้กับนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำ ให้องค์กรเกิดการพัฒนานจนได้รับการยอมรับและความน่าเชื่อถือจากทั้งบุคลากรทั้งภายในและ ภายนอกของคณะฯ

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คลญา นันทิ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะ อุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผล ยิ่ง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาโดยใช้ทฤษฎี เกี่ยวข้องกับเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey (Covey, 2004) กับกลุ่ม ตัวอย่างนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ

ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 295 คน วิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา และอุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และมีอุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิต อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความแตกต่าง อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ และอุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อยู่ในระดับค่อนข้างมากตามลำดับ เมื่อคิดเป็นกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตน และภาพรวมเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งอยู่ในระดับค่อนข้างมากตามลำดับ อุปนิสัยส่วนมากมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตนส่วนมีความสัมพันธ์กันกับอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคมในสังคมในระดับสูง ส่วนภาพรวมอุปนิสัยทั้งเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตนและกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคมในระดับสูงมาก

สุชาดา บัวบาน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะ เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง” วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษา คณะ เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาโดยใช้ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey(Covey, 2004) กับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 303 คน ซึ่งเลือกตัวอย่างด้วยวิธี โควต้าตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยแสดงความสุขในการดำเนินชีวิต และอุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และมีอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อยู่ในระดับค่อนข้างมากตามลำดับ เมื่อคิดเป็นกลุ่มอุปนิสัยแล้วพบว่า กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม ภาพรวมเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง และกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ อุปนิสัยส่วนมากมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ และ

อุปนิสัยที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับชั้นปีที่กำลังศึกษา อุปนิสัยที่ 5 มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับเกรดเฉลี่ยสะสม แต่มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับจำนวนเพื่อนสนิท

สุภาวดี อุสิทธิ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาโดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Stephen R. Covey (Covey, 2004) กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 369 คน โดยใช้วิธีสุ่มเลือกตัวอย่างแบบโควตาตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นปี วิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งทั้ง 7 ประการ ดังนี้ อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ส่วนอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา และอุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่างอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ตามลำดับ อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยส่วนมากมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และพบว่าระดับอุปนิสัยบางอุปนิสัยมีความสัมพันธ์กับอายุ และชั้นปีที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาประสงค์จะศึกษาอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาของทั้ง ดลญา นันทดี, สุชาดา บัวบาน และสุภาวดี อุสิทธิ์ จึงสามารถนำการศึกษาของทั้งสามท่านมาเป็นแนวทางในการศึกษาอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้